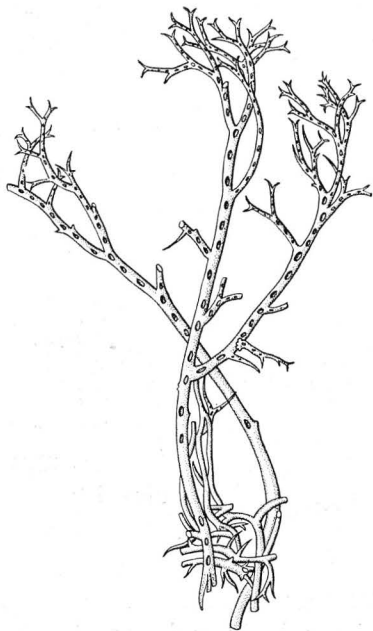

OROPOGON LOXENSIS TH. FR.

Wie zijn tochten over onze Hollandsche heidevelden nog niet vergeten is, zal zich zeker ook nog de kussens en tapijten van korstmossen herinneren, die daar groote uitgestrektheden kunnen bedekken. Voor een groot deel bestaan deze uit verschillende grijze, boomachtig vertakte *Cladonia*-soorten, die gewoonlijk met den naam rendiermos betiteld worden, terwijl ook andere soorten van hetzelfde geslacht daarmee vermengd zijn. Voor een ander deel wordt deze vegetatie gevormd

door *Cornicularia tenuissima* A. ZAHLBR., waarvan de thallus eveneens boom- of struikachtig vertakt is, doch die zich onderscheidt van de *Cladonia*'s door de glimmend bruine kleur en de gave, gladde oppervlakte. De steeltjes zijn gewoonlijk hol, terwijl de uiterste takjes meestal kort priemvormig of doornachtig zijn.

Oropogon loxensis, $1\frac{1}{2} \times$.

Een waardige plaatsvervangster van dit bekende Hollandsche of liever Europeesche korstmos, want het komt in geheel Midden-Europa voor, vinden we hier in *Oropogon loxensis* TH. FR. Uiterlijk is de overeenkomst zoo groot, dat voor den thallus bijna eenzelfde beschrijving gegeven kan worden. Om te beginnen is *Oropogon* al even variabel als *Cornicularia* zoodat de meest extreme vormen zooveel van elkaar verschillen, dat men ze gemakkelijk voor verschillende soorten zou kunnen houden. De gemiddelde hoogte bedraagt bij beide soorten 6 tot 8 cm, de vertakking heeft naar alle richtingen plaats; de takjes zijn in drogen toestand stijf en licht breekbaar, min of meer glimmend en bruin in diverse tinten. Alleen *Oropogon* heeft steeds meer of minder beenkleurig witte uiteinden, terwijl de holle stengeltjes bovendien aan één zijde een rij van

ronde tot ovale openingen bezitten, die bij *Cornicularia* niet voorkomen. Evenals de laatste vormt *Oropogon loxensis* meer of minder dichte zoden of kussens en zij geeft de voorkeur aan zandig, heide-achtig, open terrein. Ook zij komt regelmatig met *Cladonia*-soorten vermengd voor. Om de overeenkomst nog wat mooier te maken, dragen beide soorten maar zelden apotheciën.

Hoewel *Oropogon* voor Ned.-Indië in de literatuur slechts éénmaal wordt vermeld — althans voor zoover ik heb kunnen nagaan — en wel voor Java van een niet nader opgegeven vindplaats, is het mij niet gelukt haar hier terug te vinden. Toch zijn er heel wat terreinen, waar zij zich wel zou kunnen thuis voelen.

In het Herbarium te Buitenzorg vond ik materiaal, dat afkomstig is van Sumatra, verzameld door JACOBSON (Gadoet, S. W. K., 800 m b. z.) en FREY-WYSSLING (Fort de Kock, bij den waterval Serasah Boenta); van Borneo, verzameld door HALLIER (G. Klam, $\pm$ 900 m b. z. ?), terwijl EYMA materiaal verzamelde op Celebes (S. Maléi, 1400 — 1600 m b. z. en Kamboena-Tomadoe, 2550 — 2800 m b. z.) en Nieuw Guinea (Egogítóegapa, bij de Wisselmeren, 1900 m b. z.).

Uit het groote verspreidingsgebied en het hoogteverschil blijkt wel, dat

Oropogon in den Archipel niet tot de zeldzaamheden behoort, al zal het voorkomen beperkt blijven tot de meer heide-achtige en open terreinen. Het is intusschen wel opvallend, dat in het Herbarium geen materiaal van Java aanwezig is, terwijl zich daar toch een behoorlijke voorraad Javaansche korstmossen bevindt, die door verschillende verzamelaars werden bijeen gebracht.

Wanneer zij, die zich bezig houden met het onderzoek van de samenstelling van de flora's van diverse terreinen, ook eens aandacht schenken aan de lagere planten, is het niet onmogelijk, dat ook op Java nog wel een vindplaats ontdekt zal worden, als tenminste de eenige opgave voor Java niet op een vergissing berust.

Buitenzorg.

P. GROENHART.

HET VERVELLEN VAN ZEESLANGEN EN VAN ACROCHORDUS

De vervelling van slangen is een zóó eigenaardig verschijnsel, dat het steeds weer de aandacht boeit. Soms vindt men in boomen of struiken wel eens een gave huid hangen waarin zelfs de hoornhuid van de oogen als een soort stofbril is achtergebleven, maar meestal stroopen de landslangen het versleten dekkleed met stukken en brokken af.

Zeeslangen die op het droge bewaard worden, schuren haar vervellende huid hier en daar stuk en verliezen ze dan ook bij meer of minder groote lappen. Als ze echter in een aquarium gehouden worden, met zout water, en waar zij een beetje ruimte in hebben, dan blijft de afgestroopte huid vaak heel. Als men deze losse huiden in het water ziet drijven, dan geeft dat vaak den indruk dat deze dieren heel gemakkelijk uit hun doode vel loskomen, ongeveer als een hand uit den handschoen getrokken wordt.

Het beeld dat de levende dieren vertoonen, terwijl zij aan het vervellen zijn, is echter een heel ander, dat geeft den indruk dat de vervelling volstrekt niet gemakkelijk verloopt. Soms zitten er ringen van opgestroopte doode huid om hun lichaam, soms zweven er lange slierten achter hen aan.

Zij zwemmen dan rusteloos heen en weer, of schuren langs elkaar of langs den bodem, net alsof zij op die manier het hinderlijke omhulsel probeeren kwijt te raken.

Soms schijnt dat dan vrij plotseling te gelukken, zooals op de eerste afbeelding bijvoorbeeld te zien is: daar heeft een *Hydrophis fasciatus* kans gezien om eerst de voorste helft van de huid om te stulpen, maar dan de tweede helft zoo maar ineens af te schuiven: men ziet de punt van den staart doorschemeren bij den 16en ring voorbij den kop.

Er zijn echter tal van voorbeelden om te bewijzen dat het lang niet altijd

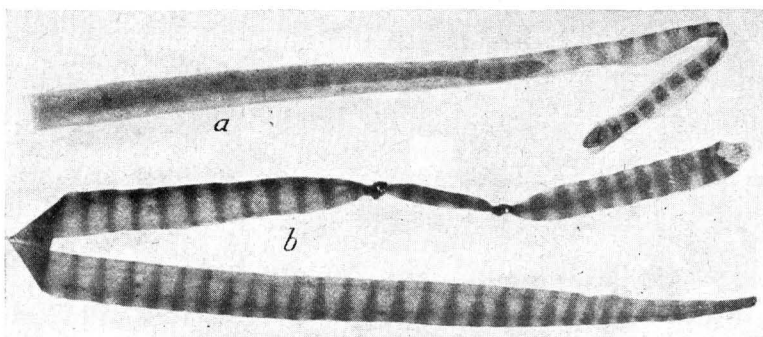

Fig. 1. Afgestooten huiden van *Hydrophis fasciatus* (a), en *H. cyanocinctus* (b).